

Калітенко Д. О.
*аспірант кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

Kalitenko D. O.
*postgraduate student of The Credit and Budget
Institutions Accounting and Economic Analysis Department
Kyiv National Economic University named after Vadym Getman*

ТАКСОНОМІЯ ТА АНАЛІТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

Анотація. У статті досліджено оновлене нормативно-правове забезпечення порядку формування фінансової звітності підприємств України, зокрема проаналізовано важливі положення та зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Виокремлено та актуалізовано сучасні нормативно-законодавчі вимоги до таксономії фінансової звітності підприємств суспільного інтересу, розкрито проблемні аспекти аналітичної інтерпретації фінансової звітності підприємств та забезпечення повноти розкриття інформації для розуміння ризиків і перспектив діяльності підприємства.

Ключові слова: таксономія, фінансова звітність, гармонізація, імплементація, підприємство, що становить суспільний інтерес, транспарентність.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних умовах гармонізації законодавства України і Європейського Союзу щодо бухгалтерського обліку актуалізуються питання нівелювання відмінностей порядку формування фінансової звітності суб'єктів господарювання європейських країн та України. Характерною ознакою процесу європейської інтеграції України та належного виконання Україною Угоди про асоціацію з ЄС є прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], яким передбачено виконання засадничих положень директив ЄС щодо вдосконалення порядку застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ). Зміни у законодавстві України узгоджуються з рекомендаціями Директиви № 2013/34/ЄС «Щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних із ними звітів окремих типів підприємств» (далі – Директива ЄС) від 26 червня 2013 р. [2]. Цей документ регламентує порядок складання, подання та оприлюднення фінансової звітності, визнання та оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат та зобов'язує привести національне законодавство країн-учасниць у відповідність з його положеннями. Для створення єдиних правил формування інформації у фінансовій звітності виникає необхідність упровадження МСФЗ у практику підприємств України. При цьому варто зазначити, що запроваджені вимоги Директиви ЄС в окремих аспектах відрізняються від правил МСФЗ. Недостатня розробленість теоретичних і практичних аспектів подання звітності господарюючих суб'єктів, реалізації її основних аналітичних інструментів в євроінтеграційних умовах зумовили вибір теми наукової статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми узгодженості порядку формування фінансової звітності підприємств України з вимогами Європейського Союзу потребують наукових досліджень. Питання впровадження нормативного забезпечення порядку формування фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних із ними звітів окремих типів підприємств України досліджували такі вітчизняні вчені, як: С.Ф. Голов [3], Н.О. Гура [4], В.М. Метелиця, А.В. Озеран, Н.М. Бондаренко [5]. Проте аналіз нових

положень Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» (далі – Закон України) [6], зокрема порядок формування та подання фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, проведено ще не повністю, деякі дослідження проведено Ю.В. Золотницькою, Р.Ф. Бруханським, С.В. Калабуховою [7], а питанню таксономії фінансової звітності приділяли увагу І.О. Дземішкевич [8], М.В. Кузуб [9] та ін. Відсутність системного підходу до методичного забезпечення формування та подання фінансової звітності як джерела аналізу, відповідно до напрямів гармонізації і стандартизації обліку в Україні, не відповідає потребам ефективного управління діяльністю та не повною мірою задовольняє запити користувачів фінансової інформації.

У сучасних умовах реформування економіки України відбувається імплементація норм законодавства Європейського Союзу в різних галузях, зокрема й щодо складання та подання фінансової звітності та її оприлюднення. Безсумнівно, політичні, економічні, культурні чинники розвитку країни впливають на розвиток фінансової звітності через призму теоретичних і практичних досліджень, відповідно, фінансова звітність є об'єктом інституціонального аналізу. Саме тому актуалізується необхідність вивчення теоретичних та регуляторних засад формування фінансової звітності як структурованого відображення фінансового стану та фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Таким чином, наявні глобальні виклики сучасності вимагають уточнення та вдосконалення теоретико-методологічних засад підготовки звітності та їх адаптації до сучасних потреб системи управління у контексті забезпечення користувачів якісною інформацією. Нині процес комплексності методичного забезпечення формування й аналізу показників фінансової звітності потребує подальшого вивчення та дослідження. Саме це підтверджує актуальність теми статті.

Метою статті є обґрунтування важливості порядку формування і подання фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, та важливості таксономії фінансової звітності як методологічного базису доступності і прозорості інформації для аналізу ефективності їх діяльності.

Результати дослідження. Одним із заходів імплементації Угоди про асоціацію України та Європейським Союзом, яку ратифіковано Верховною Радою України [10], є Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)», який набрав чинності 01 січня 2018 р.

С.Ф. Голов стверджує, що імплементація директив ЄС вимагає внесення змін не лише до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», а й до Господарського кодексу України, Закону «Про аудиторську діяльність», деяких П(С)БО [11, с. 8]. Норми Закону України відображають створення базису для прозорості та ефективної економіки, адже правдивість і повнота фінансової звітності є передумовою виникнення довіри до компаній, підвищує надійність інформації для користувачів. Важливість запровадження норм європейського законодавства щодо порядку формування фінансової звітності вітчизняних підприємств засвідчує факт підписання Меморандуму про взаєморозуміння щодо розроблення і запровадження системи фінансової звітності (надання звітності у форматі XBRL) очільниками Міністерства фінансів України, Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [12]. Згідно з цим документом, основне завдання регуляторів – запровадження в Україні нової системи фінансової звітності, яка дасть змогу здійснювати прийом, обробку, перевірку та розкриття фінансової звітності підприємств в єдиному електронному форматі. Основою для роботи системи стане стандарт XBRL, яким передбачено запровадження єдиного стандарту звітності залежно від видів діяльності компаній та обладнання «єдиного вікна» для її подання. Передбачається, що її запуск відбудеться у 2019 р., оскільки, відповідно до Закону України, підприємства, що становлять суспільний інтерес, повинні складати і подавати фінансову звітність органам державної влади за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі саме за 2019 р.

Отже, очікується, що оновлений порядок формування і подання фінансової звітності та зміни до законодавства України сприятимуть спрощенню процесу надання інформації користувачам та отриманню фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності від суб'єктів господарювання в автоматичному режимі, що спростить та водночас сприятиме підвищенню прозорості у відносинах суб'єктів господарювання, зокрема підприємств, що становлять суспільний інтерес.

Зазначимо, що *підприємства, що становлять суспільний інтерес*, – це підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які, відповідно до Закону України, належать до великих підприємств. У Директиві ЄС указано про необхідність уважати суб'єктами суспільного інтересу великі підприємства незалежно від чистого обороту, загальної суми балансу або середньої кількості працівників протягом фінансового року. Підприємства, що становлять суспільний інтерес, зобов'язані оприлюднювати свою фінансову звітність у сукупності з аудиторським висновком. Проте у чинній редакції Закону України «Про аудиторську діяльність» відсутнє визначення поняття підприємств суспільного інтересу, але за суттю і змістом у вказану категорію включаються суб'єкти діяльності, для яких передбачено обов'язковість

проведення аудиту відповідно до ст. 8 [13]. Тому виникає необхідність оновлення законодавства щодо регламентації аудиторської діяльності, оскільки організація аудиту не повною мірою відповідає сучасним законодавчим нормам у частині поняття «підприємства суспільного інтересу». Водночас зазначимо, що ця термінологія пропонується у проекті закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 6016, за яким підприємства, що становлять суспільний інтерес, – це публічні акціонерні товариства та емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи, які провадять діяльність на підставі ліцензії, та підприємства, які, відповідно до законодавства, належать до великих підприємств [14]. А от у проекті закону України «Про аудиторську діяльність» № 2534 [15], вказано, що «суб'єкти суспільного інтересу», вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Водночас важливо зазначити, що *«суб'єктами суспільного інтересу»*, відповідно до Директиви ЄС, є такі підприємства: 1. Регулюються законодавством держави-члена та оборотні цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку будь-якої держави-члена. 2. Кредитні установи, діяльність яких полягає в отриманні депозитів або інших коштів, які підлягають сплаті, від населення та надання кредитів за свій власний рахунок; або установи-емітенти електронних грошей [16]. У Директиві конкретизовано, що *«установа – емітент електронних грошей»* означає юридичну особу, якій надано повноваження на емісію електронних грошей. Установи-емітенти електронних грошей розповсюджують електронні гроші, включаючи продаж або перепродаж фінансових продуктів у формі електронних грошей широкому загалу, забезпечення засобів надання електронних грошей користувачам або висуку електронних грошей на вимогу користувача, або поповнення електронних грошей користувача через фізичних чи юридичних осіб від їх імені відповідно до бізнес-моделей, які ними використовуються. А самі *«електронні гроші»* означають грошову вартість, зберігаються вони на електронному пристрої, у тому числі магнітному, випускаються для отримання коштів із метою здійснення платіжних операцій та приймаються фізичною або юридичною особою, відмінною від установи – емітента електронних грошей [17]. 3. Страхові компанії, які здійснюють страхування на договірній основі: страхування життя, шлюбу, страхування у зв'язку з народженням дитини; ануїтети (фінансова рента, послідовність грошових платежів/виплат через однакові проміжки часу (періоди ренти)); додаткове страхування, тобто страхування на випадок травмування, на випадок проти недієздатності та ін., які здійснюються додатково до страхування життя; операції з погашення капіталу та ін [18]. Також страхові компанії здійснюють діяльність із надання допомоги особам, яка полягає у взятті зобов'язання, за умови попередньої виплати премії, негайно надати бенефіціару можливу допомогу відповідно до договору про надання допомоги, коли особа стикається з труднощами внаслідок випадкової події, у випадках та відповідно до умов, визначених у договорі [19]. 4. Визначені державами-членами як суб'єкти суспільного інтересу; наприклад підприємства, які є важливими для суспільства внаслідок характеру своєї діяльності, розміру або кількості працівників. Суб'єкти підприємництва повинні не тільки мати на меті одержання прибутку, тобто опікуватися суто економічними інтересами. Йдеться, наприклад, про корпорації, які є важливими соціоекономічними інститутами [20, с. 151].

Директива ЄС установлює вимоги до звітності та встановлює, що всі без винятку підприємства мають складати та подавати річну фінансову звітність, яка становить єдине ціле для всіх підприємств і включає як мінімум балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки та примітки до фінансової звітності. І хоча в Україні передбачено п'ять форм звітності, вони не дають повного розуміння ефективності, перспектив, ризиків для користувачів, зокрема інвесторів. Звітність, складена відповідно до положень Директиви ЄС, має надавати достовірне й об'єктивне уявлення про активи, зобов'язання, фінансовий стан та прибутки або збитки підприємства. І саме для забезпечення виконання цієї вимоги у примітках до фінансової звітності слід надавати додаткову інформацію, яка забезпечить повне, достовірне уявлення про діяльність підприємства та його фінансовий стан. У примітках до фінансової звітності всі підприємства мають розкривати інформацію про: прийняту облікову політику; суми, перенесені з резерву переоцінки протягом фінансового року, з поясненням податкових аспектів відповідних статей; балансову вартість у балансовому звіті, яка була б відображена, якби основні засоби не були переоцінені (якщо основні засоби оцінюються за переоціненою вартістю); суттєві припущення, покладені в основу моделей і методик оцінки; справедливую вартість, зміни вартості, безпосередньо включені у звіт про прибутки та збитки, а також зміни, включені до резерву справедливої вартості; важливі умови та строки, які можуть вплинути на величину, час і визначеність майбутніх грошових потоків; зміни резерву справедливої вартості протягом фінансового року; загальну суму будь-яких фінансових зобов'язань, гарантій та умовних зобов'язань, не включених у балансовий звіт, із зазначенням характеру та форми наданого цінного забезпечення; величину авансів і кредитів, виданих членам адміністративних, керівних та наглядових органів із зазначенням ставок відсотка, а також величину взятих зобов'язань; середню кількість працівників протягом фінансового року; величину і характер окремих статей доходу або витрат виняткового обсягу або впливу; позичені підприємством кошти, що підлягають поверненню більше ніж через п'ять років, а також усю заборгованість підприємства, щодо якої підприємство надало цінні папери, із зазначенням характеру і форми забезпечення.

Якщо балансовий звіт та звіт про прибутки та збитки супроводжуються примітками, відповідно до Директиви, примітки слід подавати у тій послідовності, у якій подаються статті у балансовому звіті та у звіті про прибутки та збитки. Суб'єкти суспільного інтересу в примітках до фінансової звітності, крім зазначеного вище, також розкривають таку інформацію:

- ціну придбання або вартість виробництва, надходження, вибуття і передачу основних засобів протягом фінансового року; загальну суму коригувань вартості засобів унаслідок надходження, вибуття і передачі на початок та на кінець фінансового року;
- справедливую вартість інструментів; балансову вартість та справедливую вартість кожного окремого активу або відповідних груп таких окремих активів (для основних фінансових активів, що обліковуються у сумі, яка перевищує їхню справедливую вартість);
- розмір винагород, виплачених у фінансовому році членам адміністративних, керівних та наглядових органів за виконання ними своїх обов'язків, а також будь-яких зобов'язань із виплати пенсій колишнім членам цих органів із зазначенням загальної суми для кожної категорії органів;
- середню кількість працівників у фінансовому році по окремих категоріях та витрати на утримання пер-

соналу у фінансовому році, якщо такі витрати не були відображені окремо у звіті про прибутки та збитки, із зазначенням окремо витрат на заробітну плату, на соціальне забезпечення та пенсійне забезпечення;

– залишки відстрочених податків на кінець фінансового року та зміни цих залишків протягом фінансового року, якщо в балансовому звіті відображено забезпечення для сплати відстрочених податків;

– назву та юридичну адресу кожного підприємства, у якому або саме підприємство, або особа, яка діє від власного імені, але за дорученням підприємства, володіє часткою участі; при цьому розкриваються частка участі, якою він володіє, величина капіталу та резервів, а також прибуток або збиток підприємства, у якому дане підприємство має частку участі, за останній фінансовий рік;

– облікову вартість кожного виду акцій;

– наявність сертифікатів участі, конвертованих незабезпечених зобов'язань, варантів, опціонів або подібних цінних паперів чи прав із зазначенням їх кількості та наданих ними прав;

– кожне з підприємств, у якому дане підприємство є членом з необмеженою відповідальністю;

– підприємство, яке складає консолідовану фінансову звітність найбільшого об'єднання підприємств, у якому дане підприємство є дочірнім підприємством;

– підприємство, яке складає консолідовану фінансову звітність найменшого об'єднання підприємств, у якому дане підприємство є дочірнім підприємством і яке водночас входить до складу об'єднання підприємств;

– характер і комерційну мету будь-яких угод підприємства, не включених до балансового звіту;

– характер і фінансові наслідки суттєвих подій, що відбулися після дати складання балансу і не відображених у звіті про прибутки та збитки або у балансовому звіті;

– чистий оборот за видами діяльності та географічними ринками збуту, якщо ці види діяльності та ринки суттєво відрізняються один від одного за схемою реалізації продукції та надання послуг;

– усі гонорари за фінансовий рік, отримані кожним аудитором або аудиторською фірмою за проведення обов'язкового аудиту річної звітності, та всі гонорари, отримані кожним аудитором або аудиторською фірмою за інші послуги з надання впевненості, за консультаційні послуги у сфері податків та інші неаудиторські послуги.

З вищенаведеного можна зробити висновок, що до суспільно значущих підприємств установлюються вимоги до розкриття інформації у фінансовій звітності, проте в деяких випадках, коли розкриття інформації може завдати серйозної шкоди підприємству (інформація про певні операції, угоди і т.д.), йому можуть дозволити не розкривати інформацію. Таке нерозкриття відбувається за попереднього дозволу адміністративних або судових органів, і про такий факт невідображення вказується у примітках до фінансової звітності. Оскільки підприємства суспільного інтересу мають велике для громадськості значення через свої масштаби і складність бізнесу або залежно від характеру їх діяльності, необхідно зміцнити довіру до таких підприємств, до їхніх фінансових звітів [21, с. 4].

Законом України регламентовано нову форму звіту, який передбачений і Директивою ЄС, – це *звіт про управління*, який подається разом із фінансовою та консолідованою фінансовою звітністю в порядку та терміни, встановлені законом. У разі подання підприємством консолідованої фінансової звітності подається консолідований звіт про управління. Такий вид звітування передбачений для середніх, великих підприємств і підприємств суспільного інтересу. Звіт про управління та консолідований

звіт про управління є важливими складниками фінансової звітності, де розкрито огляд розвитку підприємства і його стану, аналіз екологічних та соціальних аспектів виробничо-господарської діяльності, необхідних для розуміння розвитку, результативності або стану підприємства, у тому числі: а) короткий опис поточної бізнес-моделі підприємства; б) опис політики, яку здійснює суб'єкт економічної діяльності щодо вищевказаних аспектів, включаючи впровадження процесу дью-ділідженс; в) результати політики щодо вищевказаних аспектів, які були при цьому досягнуті; г) істотні ризики, пов'язані із зазначеними питаннями, які виникають у зв'язку з діяльністю компанії і можуть залежати від суб'єкта економічної діяльності, включаючи комерційні відносини з іншими контрагентами, продукцію та послуги, які з високою ймовірністю можуть викликати значні несприятливі наслідки у вищевказаних сферах, а також інформацію про те, які кроки зроблені компанією для управління цими ризиками; г) ключові індикатори нефінансового характеру, які стосуються відповідного бізнесу. Тобто з'являється обов'язок підприємств бути соціально відповідальними, документально оформлювати нефінансову звітність, що відображає середовище існування компанії, принципи та методи співпраці з групами впливу, результати діяльності компанії в економічній, соціальній та екологічній сферах життя суспільства.

Інформація, що становить фінансову звітність, підлягає розкриттю для забезпечення прозорості фінансової звітності в умовах інтеграції до ЄС. Прозорість фінансової звітності є необхідною умовою підвищення інвестиційної привабливості підприємств, сприяє зниженню підприємницьких ризиків і збільшенню освоєння інвестиційних проектів. Прозорість фінансової звітності слід розглядати як якісну характеристику фінансової звітності, яка забезпечується прозорістю, відкритістю та доступністю і конкретизується через підвищення репрезентативності, релевантності поданої і розкритої інформації та інклюзивності доступу, що в сукупності забезпечує функціональність фінансової звітності [22, с. 78].

Одним із напрямів досягнення прозорості фінансової звітності в умовах сучасних інформаційних технологій є *таксономія фінансової звітності* за міжнародними стандартами, яку Закон України визначає як склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, що підлягають розкриттю. За міжнародними стандартами таксономію слід розглядати як методологічний комплекс у форматі специфікацій XBRL (eXtensible Business Reporting Language «розширювана мова ділової звітності»), що є широко використовуваним у світі відкритим стандартом обміну діловою інформацією [23]. Розглядаючи таксономію як методологічний складник подання фінансової звітності, необхідно акцентувати увагу не на визначенні самого поняття «таксономія», а на змісті компонентів, які її характеризують. Таксономію фінансової звітності можна розглядати як конструкцію, що складається із символічних узагальнень, параметрів опису звіту, які є базовими для порівняння зі звітними даними через обумовлені ідентифікатори, що мають унікальну назву, формують схеми і системи зв'язків. Таке визначення є цілком обґрунтованим, проте його необхідно доповнити тим, що таксономія звітності пов'язана з діяльністю різних видів підприємств, зокрема тих, що становлять суспільний інтерес, а тому має поповнюватися новими складниками, які мають значення відповідно до видів суб'єктів господарювання та особливостей їх звітності.

Отже, *таксономія* – це система знань, умінь, навиків та набору електронних файлів певного формату для підготовки фінансової звітності у форматі XBRL з ураху-

ванням вимог МСФЗ (IFRS) для візуалізації фінансової звітності [24], це мова електронної передачі бізнесових і фінансових даних, що революціонізує ділову звітність по цілому світу. Таксономія МСФЗ (IFRS Taxonomy) – це проект під егідою Комітету з МСФЗ, у рамках якого систематизуються і представляються в електронному вигляді показники, які підлягають оприлюдненню згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності. Іншими словами, це електронне подання звітності за МСФЗ. Таксономія XBRL являє собою набір таксономічних схем і баз взаємозв'язків, що включають у себе дані, моделі даних з їх характеристиками, форми звітності (склад, структуру і порядок складання), правила контролю. Таким чином, таксономія включає сукупність даних (порядок їх формування та контроль над ними), опис форм звітності, формат передачі фінансової та іншої звітності, складеної відповідно до принципів МСФЗ. Електронний формат показників, внесених до єдиної бази, дає змогу отримати аналітичну інформацію про підприємство. Таксономія якоюсь мірою змінює підхід до фінансової інформації та покликана забезпечити прозорість фінансової звітності, а отже, підвищити довіру користувачів до неї.

Результат від впровадження таксономії фінансової звітності (нової технології збору та обробки звітності в електронному форматі XBRL) забезпечить підприємствам коректну підготовку фінансової звітності, а регуляторам полегшить процес обробки й аналізу цієї інформації (усунення надмірності та дублювання звітних даних) шляхом побудови єдиної системи збору та обробки звітності на основі МСФЗ. Таксономія також забезпечить підвищення достовірності та якості звітних даних; уніфікацію й автоматизацію бізнес-процесів; забезпечить можливість проведення всебічного аналізу даних і оперативного прийняття управлінських рішень, підвищення прозорості фінансової інформації для всіх учасників ринку, зокрема надання інвесторам, партнерам, контрагентам розуміння інвестиційної привабливості підприємства, його ризиків і перспектив та ін. Перехід на новий формат звітності на підставі її таксономії та прозорості фінансової звітності прискорять інтеграцію України в міжнародний економічний простір.

Висновки. Процес глобалізації світової економіки та входження України до Європейського Союзу сприяють розвитку інвестиційного клімату держави, регулятивних інститутів, корпоративного управління та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на європейському ринку. Входження України до ЄС зумовлює потребу у формуванні повної, правдивої і неупередженої аналітичної інформації для зацікавлених користувачів. Ефективним інструментом підвищення прозорості та зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання й надає можливість об'єктивно розкривати фінансові ризики у звітуючих суб'єктів, порівнювати результати їх діяльності та оцінювати потенціал, ухвалювати управлінські рішення, є аналіз. Аналітична інформація необхідна для прийняття управлінських рішень задля забезпечення порівнянності та можливості залучення інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки. Вихід вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу вимагає розвитку фінансової звітності через запровадження МСФЗ та узгодженості законодавства України із Директивами ЄС, зокрема започаткування нового порядку складання та подання фінансової звітності підприємствами, що становлять суспільний інтерес, на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами. Таке впровадження повинно підвищити зручність використання фінансової інформації і скоротити час і витрати на обробку інформації.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень: Закон України від 05.10.2017 № 2164-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>.
2. Directive on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings of the European parliament and of the coun-cil of 26 June 2013 № 2013/34/EU. URL: <http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf>.
3. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами / С. Голов, В. Костюченко, О. Кулага. К.: ФПБАУ, 2010. 308 с.
4. Гура Н. Імплементція Директиви 2013/34/ЄС в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». К.: Київський університет, 2015. № 10(175). С. 6–10.
5. Бондаренко Н.М. Методичні аспекти формування у звітності і інформації про фінансові результати за П(С)БО ТА МСФЗ. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. С. 209–212.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
7. Калабухова С.В. Аналітичні показники діяльності суб'єктів суспільного інтересу. Міжнародна наукова конференція «Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу» (20–21 жовтня 2017 р.). С. 323–325. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/323.pdf>.
8. Дземішкевич І.О. Впровадження таксономії інтегрованої звітності кредитних спілок. Технологический аудит и резервы производства. 2016. № 4/5(30). С. 27–31. URL: <http://journals.urau.ua/tarp/article/viewFile/76396/72415>.
9. Кузуб М.В. Інструменти стандартизації фінансових даних. Матеріали Всеукраїнського круглого столу «Обліково-аналітичне забезпечення антикризового управління підприємством» (Київ, 21 квітня 2016 р.). С. 13–17.
10. Закон України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною з однією сторони та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої сторони» від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.
11. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік і аудит в ЄС та виклики для України. Бухгалтерський облік та аудит. 2014. № 10. С. 3–14.
12. Меморандум про взаєморозуміння щодо розробки і запровадження системи фінансової звітності від 18 грудня 2017 року № 102/15. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=60836682>.
13. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 № 3125-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
14. Проект закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 02.02.2017 № 6016. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62776.
15. Проект закону України «Про аудиторську діяльність» (доопрацьований реєстр № 2534). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54644.
16. Директива 2006/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про започаткування та здійснення діяльності кредитних установ (виправлене видання) від 14.06.2006 № 2006/48/ЄС. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_862.
17. Директива 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо започаткування та здійснення діяльності установами – емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними, що вносить зміни до Директиви 2005/60/ЄС та 2006/48/ЄС та скасовує Директиву 2000/46/ЄС від 16.09.2009 № 2009/110/ЄС. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_a18.
18. Перша директива Ради 79/267/ЄЕС «Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень стосовно започаткування та ведення діяльності прямого страхування життя» від 5 березня 1979 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_286.
19. Перша Директива Ради 73/239/ЄЕС «Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень стосовно започаткування та ведення діяльності прямого страхування, іншого, ніж страхування життя» від 24 липня 1973 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_281.
20. Бігняк О.В. Юридична і соціальна відповідальність суб'єктів підприємництва. Університетські наукові записки. 2006. № 1. С. 150–154.
21. New legislation for public-interest entities. Quoted. February 2017 Edition 112. P. 1–11. URL: <https://www.loyensloeff.com/media/7839/quoted-112.pdf>.
22. Харламова О.В. Методологія формування та архітектоніка транспарентної фінансової звітності: дис. ... д.е.н.; Міністерство освіти і науки України, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків, 2016. 555 с.
23. XBRL. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/XBRL>.
24. The IFRS Taxonomy Illustrated. IFRS Taxonomy 2017 Taxonomy Update 1. A view of the IFRS Taxonomy 2017 Taxonomy Update 1 (organised by IFRS Standards). URL: <https://www.ifrs.org/-/media/project/ifrs-taxonomy-update-insurance-contracts/ifrs-taxonomy-illustrated-2017-by-ifrs-standards.pdf>.

ТАКСОНОМИЯ И АНАЛИТИЧЕСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБЩЕСТВЕННОГО ИНТЕРЕСА

Аннотация. В статье исследовано обновленное нормативно-правовое обеспечение порядка формирования финансовой отчетности предприятий Украины, в частности проанализированы важные положения и изменения в Законе Украины «О бухгалтерском учете и финансовой отчетности». Выделены и актуализированы современные нормативно-законодательные требования к таксономии финансовой отчетности предприятий общественного интереса, раскрыты проблемные аспекты аналитической интерпретации финансовой отчетности предприятий и обеспечения полноты раскрытия информации для понимания рисков и перспектив деятельности предприятия.

Ключевые слова: таксономия, финансовая отчетность, гармонизация, имплементация, предприятие, представляющее общественный интерес, транспарентность.

TAXONOMY, ANALYSIS AND INTERPRETATION OF FINANCIAL STATEMENTS OF PUBLIC INTEREST ENTITIES

Summary. The article investigates the updated legal and regulatory framework of the financial statements formation of Ukrainian enterprises, in particular, analyses important provisions and changes to the Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine». The modern regulatory and legislative requirements for the financial statements taxonomy of public interest entities are identified and updated, problematic aspects of the analysis and interpretation of the financial statements of enterprises and the completeness of information disclosure for understanding the risks and prospects of the enterprise are disclosed.

Key words: taxonomy, financial statements, harmonization, implementation, public interest entity, transparency.

УДК 330.336.76

Касьяновський С. В.
*аспірант кафедри економічної теорії,
національної та міжнародної економіки
Класичного приватного університету*

Kasianovskyi Ye. V.
*Postgraduate student of the Department of Economic Theory,
National and International Economy
Classical Private University*

ПІДХІД ДО ДІАГНОСТУВАННЯ СИТУАЦІЙ ТА АРХІТЕКТОНІКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ В РЕАЛЬНИЙ СЕКТОР

Анотація. Статтю присвячено розробленню підходу до діагностування ситуацій функціонування реального сектору. Запропоновано для ідентифікації проблемних ситуацій у реальному секторі використовувати матричний метод. Розроблено тривимірні матриці діагностування ситуацій функціонування реального сектору, що враховують зміну індикаторів інвестицій та результатів функціонування реального сектору (економічних, екологічних, соціальних). Визначено проблеми у сфері управління інвестиціями за основними видами економічної діяльності, що входять до реального сектору національної економіки. Вдосконалено архітектонику системи управління інвестиціями в реальний сектор.

Ключові слова: реальний сектор, управління, інвестиції, система управління, архітектоніка.

Вступ та постановка проблеми. Інвестиції в реальний сектор національної економіки за умови ефективного управління можуть стати запорукою її динамічного розвитку. При цьому в умовах, що постійно змінюються, виникає потреба у зміні характеру управління інвестиціями в реальний сектор із реактивного на проактивний. Запорукою розроблення дієвих управлінських ініціатив проактивного характеру є ідентифікація проблем у реальному секторі на основі прогнозованих змін індикаторів результатів його функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиції, їх сутність, роль та значення для національної економіки, проблеми їх залучення та ефективного розміщення досліджуються у роботах багатьох науковців. Зокрема, Н. Дворяшина розглядає інвестиції як основу соціального та економічного розвитку України [1, с. 263–267], Л. Діба – як важливий складник добробуту держави [2]. Такі науковці, як Л. Коваль [3, с. 56–59], С. Онікієнко [4, с. 61–66], О. Поліщук, Я. Видай [5], також досліджують роль та значення інвестицій на макроекономічному рівні. Деякі науковці, а саме А. Череп, Г. Рурк [6, с. 48–52], досліджуючи проблеми активізації інвестиційної діяльності, приходять до висновку щодо потреби в ефективному управлінні інвестиціями. Багато уваги приділяється також дослідженню проблем управління інвестиціями в роботах таких науковців, як М. Зось-Кіор, С. Співак, Є. Калита [7], В. Левицький [8, с. 69–71], О. Феєр [9, с. 256–259]. Водночас

слід зазначити, що більшої уваги заслуговує проблема діагностування ситуацій функціонування реального сектору для розроблення заходів щодо управління інвестиціями в реальний сектор національної економіки.

Метою дослідження є розроблення підходу до діагностування ситуацій функціонування реального сектору та вдосконалення на цій основі архітектоники системи управління інвестиціями в реальний сектор.

Результати дослідження. Для ідентифікації проблем необхідно діагностувати ситуацію, в якій може опинитися реальний сектор у прогнозованому періоді, та визначитися з тим, чи є ця ситуація проблемною. На нашу думку, доцільно побудувати тривимірні матриці діагностування ситуації функціонування реального сектору, які відображають зміну статичного індикатора інвестицій, зміну динамічного індикатора інвестицій та зміну відповідного (економічного, соціального або екологічного) результату функціонування реального сектору за видами економічної діяльності (рис. 1)

Кожна матриця складається з трьох шарів, які відповідають окремим наборам ситуацій:

1. Ситуації, за яких прогнозується значиме (понад 5% від попереднього рівня) зростання значення і-го зведеного індикатора результатів функціонування за окремими видами економічної діяльності, що входять до складу реального сектору.

У цьому разі можна говорити, що даний вид економічної діяльності реального сектору національної економіки